

Miljödepartementet

Er referens **Diarienummer**
M2021/01183 Utr 2021/52
Datum
2021-09-01

Yttrande över betänkandet Utfasningsutredningen (SOU 2021:48).

Trafikanalys har anmodats att yttra sig över Utfasningsutredningens betänkande *I en värld som ställer om - Sverige utan fossila drivmedel 2040* (SoU 2021:48). I juli 2021 lade EU-kommissionen fram ett omfattande klimatpaket – Fit for 55 – som påtagligt kan påverka förutsättningarna för de förslag som Utfasningsutredningen lägger. Trafikanalys kommenterar emellertid inte här det remitterade betänkandet i ljuset av Fit for 55.

Beträffande utredningens fyra huvudsakliga frågeställningar lämnar Trafikanalys följande kommentarer.

Utfasningsår i Sverige för fossila drivmedel. Utredningen gör en samlad bedömning beträffande förslag till målår för utfasning av fossila drivmedel i Sverige. Trafikanalys har efter att ha tagit del av utredningens underlag och resonemang inga invändningar mot målåret 2040, men konstaterar att andra bedömningar kan göras inte minst om elektrifieringen av fordonsflottan går snabbare än vad utredningen antagit. Vidare anser Trafikanalys att det vore värdefullt om utredningen hade lämnat förslag till hur ett sådant mål kan formuleras då arbetet med formuleringen belyser sådant som behöver klargöras, till exempel definitioner.

Förutsättningarna för ett nationellt förbud mot försäljning av nya bensin- eller dieseldrivna fordon. Trafikanalys delar utredningens slutsats att det enligt gällande EU-rätt och de skyldigheter som följer av medlemskapet i världshandelsorganisationen WTO knappast finns förutsättningar att besluta om ett nationellt förbud mot försäljning av nya bensin- eller dieseldrivna bilar. Givet detta framstår ett riksdagsbundet mål om att alla nya personbilar ska vara nollutsläppsfordon, i praktiken elbilar, som ett lämpligt alternativ. Med ett beslutat riksdagsmål ökar Sveriges förutsättningar att i internationella sammanhang driva frågorna om en utfasning av bilar som inte är nollutsläppsfordon.

Ett alternativ till ett nationellt förbud mot försäljning av nya bensin- och dieseldrivna fordon värt att analysera är att istället införa prohibitivt höga (försäljnings-) skatter för sådana fordon.

Utredningen föreslår år 2030 som målår för när samtliga nya bilar ska vara nollutsläppsfordon. Eftersom en omfattande introduktion av elbilar är en förutsättning för att lyckas med utfasningen av fossila drivmedel år 2040 ter sig 2030 som ett väl valt målår. Precis som för målet om utfasning av fossila drivmedel anser Trafikanalys att det

även för detta förslag hade vare värdefullt om utredningen formulerat ett förslag till målformulering.

Analys av hur ett förbud mot försäljning av nya bensin- och dieseldrivna personbilar inom EU kan genomföras. Trafikanalys delar utredningens uppfattning att detta bör ske genom skärpta krav i EU-förordningen om nya bilars koldioxidutsläpp.

Analys av hur en utfasning av fossila drivmedel inom EU kan genomföras. Till skillnad från förslagen för de övriga tre huvudfrågeställningarna i utredningen så anser Trafikanalys att förslagen för denna frågeställning inte framgår lika tydligt. För att underlätta för läsaren borde därför förslagen samlats under en rubrik på motsvarande sätt som skett för de övriga huvudsakliga frågeställningarna. Trafikanalys tolkning är att utredningen föreslår en utveckling av reduktionsplikten som därefter omformas till att ingå i EU:s system för handel med utsläppsrätter. Principiellt anser Trafikanalys att det är lämpligt att använda sådana generella styrmedel för att styra mot utfasningen.

Trafikanalys delar utredningens uppfattning att omställningen behöver vila på en ökad elektrifiering, en ökad användning av icke-fossila hållbara drivmedel och åtgärder för en ökad transporteffektivitet. Betänkandet är en gedigen genomgång av de relevanta aspekterna för utfasningen av fossila drivmedel och kommer att vara till stor nytta i Trafikanalys uppdrag att ta fram underlag till kommande klimathandlingsplan. Detta gäller i första hand områdena ökad elektrifiering och hållbara icke-fossila drivmedel. Beträffande området transporteffektivt samhälle hade Trafikanalys uppskattat en mer detaljerad redovisning.

Utredningen skriver att endast principiella analyser av förslagen till styrmedel gjorts till följd av att styrmedlen inte utretts i detalj. Trafikanalys anser att det hade varit värdefullt om utredningen för de mest centrala styrmedlen gjort mer detaljerade utredningar med tillhörande konsekvensanalyser.

Beslut i detta ärende har fattats av generaldirektör Mattias Viklund efter föredragning av Lennart Thörn. Avdelningschef Gunnar Eriksson har deltagit i ärendets beredning.

Mattias Viklund
Generaldirektör